รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จันทนี ฉัตรวิริยาวงศ์. การบริบาลผู้ใช้ยากลุ่มโรคระบบทางเดินหายใจที่โรงพยาบาลราชวิถี วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

เทียมจันทร์ ลีพึ่งธรรม. โครงการติดตามอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาต้านจุลชีพ สำหรับผู้ป่วยในที่โรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ปรมินทร์ วีระอนันตวัฒน์. การจัดตั้งระบบการติดตามผลการใช้ยากลุ่มโรคหัวใจและหลอดเลือดในผู้ป่วยนอก. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วินัดดา ชุตินารา. การผสมผสานงานระบบกระจายยาและการบริบาลผู้ใช้ยาระดับต้น ในโรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สัมมนา มูลสาร. ความคลาดเคลื่อนในการใช้ยาในโรงพยาบาลศรีสะเกษ วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

สุชาดา ธนภัทร์กวิน. การบริบาลผู้ใช้ยากลุ่มโรคหลอดเลือดหัวใจที่โรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. การวิจัยประเมินผลโครงการ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536 : 62-67.

อภิฤดี เหมะจุฑา ,ผศ. การประเมินการใช้ยา. ใน นวัตกรรมของงานบริการเภสัชกรรมโรงพยาบาล หน้า 89-114. คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2537.

อุษา สโมสร. การประกันคุณภาพการใช้ยาลดระดับน้ำตาลในผู้ป่วยนอกโรคเบาหวาน. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ภาษาอังกฤษ

American Society of Health- System Pharmacists. Clinical Skill Program. 5 vols. American Society of Hospital Pharmacists, 1992

Angaran, D.M. Quality assurance to quality improvement : Measuring and monitoring pharmaceutical care. Am J Hosp Pharm. 48 (September 1991) : 1901- 1907.

_____. Selecting, developing, and evaluating indicators. Am J Hosp Pharm 48 (September 1991) :1931- 1940.

_____., Hepler, C.D., Bjornson, D.C. and Hadsall, R.S. Career patterns of pioneer clinical pharmacists. Am J Hosp Pharm 45 (January 1988) : 101- 108.

ASHP Council of Professional Affairs. ASHP guidelines on preventing medication error in hospitals. Am J Hosp Pharm 50 (Febuary 1993) : 305-313.

____. ASHP statement on pharmaceutical care. Am J Hosp Pharm 50 (August 1993) : 1720-1723.

ASHP Quality Assurance Indicator Development Group. Summary of the final report of the ASHP Quality Assurance Indicator Development Group. Am J Hosp Pharm 49 (September 1992) : 2246-2251.

Barker, K.N. Role of research in evaluating pharmaceutical services in hospitals. Am J Hosp Pharm 26 (April 1969) : 200-209.

Bjornson, D.C., et al. Effects of pharmacists on healthcare outcomes in hospitalized patients. Am J Hosp Pharm. 50 (September 1993) : 1875-1884.

Bloch, D. Criteria, standards, norms critical terms in quality assurance. J of Nurs Admin 7 (7) (September 1977) : 20-30 quoted in Dinel, B. Quality assurances in hospital pharmacy services. Can J Hosp Pharm 32 (July 1979) :101-105.

Brockemier, R.L., Briner, J.E. and Johnson, M.K. Audit mechanism for hospital drug distribution. Am J Hosp Pharm. 37 (January 1980) : 85-88.

Canaday, B.R. Obra's 90 a practice guide to effecting pharmaceutical care. The American Pharmaceutical Association, 1994.

Canadian Society of Hospital Pharmacists. Statements on quality assurance of pharmacy services. Can J Hosp Pharm 28 (September 1975) :162.

Chase, P.A. Quality assurance for the JCAHO standards. Am J Hosp Pharm. 48 (July 1991) : 1550-1552.

Coe, C.P. Monitoring and evaluating pharmacy services in The elements of quality pharmaceutical care. American Society of Hospital Pharmacists, Inc. 1992 : 89-98.

Dinel, B. Quality assurances in hospital pharmacy services. Can J Hosp Pharm 32 (July 1979) :101-105.

DiPiro, J.T., Talbert, R.L., Hayes, P.E., Yee, G.C. and Matzke, G.R., eds. Pharmacotherapy. Norwalk, Connecticut: Appleton & Lange, 1992.

Donabedian, A. A guide to medical care administration. Vol II. Medical care appraisal. New york: The American Public Health Association, 1969 quoted in Johnson, R.E., Campbell, W.H. and Christensen, D.B. Quality assurance of pharmaceutical care services in hospitals. Am J Hosp Pharm. 31 (July 1974) : 640-647.

Enright, S.M. and Flagstad, M.S. Quality and outcome : Pharmacy 's professional imperative. Am J Hosp Pharm. 48 (September 1991) : 1908-1911.

Farris, K.B. and Kirking, D.M. Assessing the quality of pharmaceutical care. Part I One perspective of quality. The annals of Pharmacotherapy. 27 (January 1993) : 68- 73.

_____. Assessing the quality of pharmaceutical care. Part II Application of concepts of quality assessment from medical care. The annals of Pharmacotherapy. 27 (January 1993) : 215-223.

Fitzpatrick, R.W., Hynam, B.M. and Phillips, W.M. Audit in hospital pharmacy: three year experience. Pharm J 253 (July 1994) : 31-33.

Hatoum, H.T., Hutchinson, R.A., Witte, R.W and Newby, G.P. Evaluation of the contribution of clinical pharmacists : inpatient care and cost reduction. Drug Intell Clin Pharm. 22 (1988) : 252-259.

Hayes, P., Kayne, S., Martin, T. and McMurdo, A. Use of professional self audit in pharmacy practice. Pharm J 249 (November 1992) : 650-652.

Hepler, C.D., Strand, L.M. Opportunities and responsibilities in pharmaceutical care. Am J Hosp Pharm. 47 (March 1990) : 533-543.

Horowith, K.N. and Lamnin, M. Design and implementation of quality assurance program for pharmaceutical services. Am J Hosp Pharm. 37 (January 1980) : 82-88.

Hynam B. Pharmaceutical audit in practice. Pharm J 250 (June 1993) : 844-845.

Hynniman, C.E. Quality assurance and performance standards. In Brown, T.R. Handbook of Institutional Pharmacy Practice. 2 nd ed. Baltimore: Williums & Wilkins, 1986.

Jackson, R.A. A model of quality pharmaceutical care : structure, process, ,and outcome. In Brown, T.R. Handbook of Institution Pharmacy Practice,2nd ed. Baltimore : Williums & Wilkins, 1986.

Johnson, R.E., Campbell, W.H. and Christensen, D.B. Quality assurance of pharmaceutical services in hospitals. Am J Hosp Pharm. 31 (July 1974) : 640-647.

Kalman, S.H. and Schlegel, J.F. Standards of practice for professional pharmacy. Am Pharm 19 (March 1979) : 21-33.

Lobas, N.H., Lepinski, P.W and Abramowith, P.W. Effects of phamaceutical care and medication cost and quality of patient care in ambulatory -care clinic. Am J Hosp Pharm. 49 (1992) : 1681-1688.

Manasse HR Jr. Medication use in an imperfect world: drug misadventuring as an issue of public policy, part 1. Am J Hosp Pharm. 46 (May 1989) : 929-944.

Mayer, M.G., Norby, R.B. and Watson, A.B. Quality assurance for patient care: nursing perspective. New York: Appleton- Century-Crofts,1977.

Mikeal, R.L. A study protocol for evaluating the quality of pharmaceutical services. Am J Hosp Pharm. 31 (July 1974) : 657-659.

_____. , Brown, T.R., Lazarus, H.L. and Vinson, M.C. Quality of pharmaceutical care in hospitals. Am J Hosp Pharm. 32 (June 1975) : 567-574.

Miller, D.A., Stankiewiez, R.F., Zarowith, B.J., Bauman, T.J. and Wright, D.B. Developing and implementing standards of practice for clinical pharmacy services. Hosp Pharm. 22 (August 1987) : 772-783.

Moody, M.L. Revising a drug information center quality assurance program to conform to Joint Commission standards. Am J Hosp Pharm. 47 (April 1990) : 792-794.

Nadzam, D.M. Development of medication -use indicators by the Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations. Am J Hosp Pharm. 48 (September 1991) : 1925 -1930.

Penna, R.P. Pharmaceutical care: pharmacy's mission for the 1990's. Am J Hosp Pharm. 47 (March 1990) : 543-549.

Phillips, J.O., Strand, L.M., Chesteen, S.A. and Morley, P.C. Functional and structural prerequisites for clinical pharmacy services. Am J Hosp Pharm 44 (July 1987) : 1598-1605.

Pitt, B.L., Frost, G.L.. and Ness, J.D. Pharmacist involvement in patient care rounds : Guideline for development and implementation of clinical standard of practice. Hospital Pharmacy Times (November 1989) : 5-7.

Rupp, M.T. Documenting prescribing error and pharmacist interventions in community pharmacy pracitce. Am Pharm 28 (September 1988) : 30-36.

_____. Screening for prescribing errors. Am Pharm (January 1991) : 71-79.

Schumock, G.T., Leister, K.A., Edwards, D., Wareham, P.S. and Burkhart, V.P. Method for evaluating performance of clinical pharmacists. Am J Hosp Pharm 47 (January 1990) : 127-131.

The Society of Hospital Pharmacists of Australia committee of specialty practice in clinical pharmacy. Guidelines for quality assurance of clinical pharmacy services. Aust J Hosp Pharm 23 (1993) : 124-126.

The Society of Hospital Pharmacists of Australia committee of specialty practice in pharmacy management. Format for practice standards. Aust J Hosp Pharm 25 (1995) : 156-157.

Stolar, M.H. Quality asssurances in hospital pharmacy. Am J Hosp Pharm 32 (March 1975) :276-280.

Strand, L.M., Cipolle, R.J., Morley, P.C. Pharmaceutical care: An introduction. Kalamazoo : The Upjohn Company, 1992.

_____., Guerrero, R.M., Nickman, N.A. and Morley, P.C. Integrated patient-specific model of pharmacy practice. Am J Hosp Pharm. 47 (March 1990) : 550-554.

_____., Morley, P.C., Cipolle, R.J. Documenting the clinical pharmacist' s activities: Back to basics. Drug Intel Clin Pharm. 22 (January 1988) : 63-66.

_____., Morley, P.C., Cipolle, R.J., Ramsy, R., Lamsam, G.D.. Drug -related problems : Their structure and function. DICP, The Annals of Pharmacotherapy. 24 (November 1990) :1093-1097.

Tally, R.B., Laventier, M.F. Drug -induced illness. JAMA 229 (1974) :1043. Letter.

Tanka, R.M. Quality assurance program for a hospital investigation- drug service. Am J Hosp Pharm. 46 (July 1989) : 922-929.

Zellmer, W.A. Measuring and improving quality. Am J Hosp Pharm. 48 (September 1991) :1897.

_____. On the road to assuring competence. Am J Hosp Pharm. 36 (June 1979) : 747.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบประเมินคุณภาพกิจกรรม ในงานบริบาลผู้ใช้ยา

เกณฑ์ชี้วัด (indicator)	มาตรฐาน (standard) [1]	ข้อยกเว้น (predictable exceptions) [2]	จำนวนที่ได้ตามเกณฑ์ (number met) [3]	จำนวนที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ (number not met) [4]	จำนวนที่ไม่เข้าเกณฑ์ (number not applicable) [5]	การปฏิบัติได้จริง (percent actual compliance) [6]
1. เภสัชกรเข้าเยี่ยมผู้ป่วยทุกวัน	100	-			-	
2. ฐานข้อมูลผู้ป่วยมีข้อมูลสำคัญครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	100	-			-	
3. มีการประเมินปัญหาเกี่ยวกับยาของผู้ป่วย	100	-			-	
4. มีการจัดทำแผนการบริบาลผู้ใช้ยา	100	-			-	
5. มีการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาเกี่ยวกับยา	100	-			-	

แบบประเมินคุณภาพกิจกรรม ในงานบริบาลผู้ใช้ยา (ต่อ)

เกณฑ์ชี้วัด (indicator)	มาตรฐาน (standard) [1]	ข้อยกเว้น (predictable exceptions) [2]	จำนวนที่ได้ตามเกณฑ์ (number met) [3]	จำนวนที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ (number not met) [4]	จำนวนที่ไม่เข้าเกณฑ์ (number not applicable) [5]	การปฏิบัติได้จริง (percent actual compliance) [6]
6. มีการเข้าร่วมทีมการรักษาในการดูแลผู้ป่วยประจำวัน	100	-			-	
7. มีการให้คำปรึกษาและตอบคำถามเมื่อมีการขอข้อมูลจากทีมการรักษา	100	-			-	
8. มีการให้คำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล	100	-			-	
9. มีการให้คำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วยกลับบ้าน	100	ผู้ป่วยที่ไม่ได้กลับบ้าน				
10. ความพึงพอใจของผู้ป่วยหรือญาติต่อการบริบาลอยู่ในขั้นดี	100	ผู้ป่วยที่ไม่ได้สัมภาษณ์				

หมายเหตุ

[1] ระดับของคุณภาพ หรือร้อยละของความถี่ของเหตุการณ์การปฏิบัติงานที่ต้องการ

[2] เหตุการณ์การปฏิบัติงานที่เป็นข้อยกเว้น

[3] ความถี่ของเหตุการณ์การปฏิบัติงานได้ตามเกณฑ์

[4] ความถี่ของเหตุการณ์การปฏิบัติงานไม่ได้ตามเกณฑ์

[5] ความถี่ของเหตุการณ์การปฏิบัติงานที่เป็นข้อยกเว้น

[6] ร้อยละของความถี่ของเหตุการณ์การปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์ประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วย

1. วันที่สัมภาษณ์_____
2. ชื่อผู้ป่วย_____ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ_____ปี
3. วันที่เข้ารับการรักษา_____

---

1. ท่านรู้จักเภสัชกรผู้ดูแลท่าน	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
2. ท่านเคยพูดคุยกับเภสัชกรผู้ดูแล	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
3. ท่านพึงพอใจกับอัธยาศัยของเภสัชกรผู้ดูแล	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
4. ท่านเคยได้รับคำแนะนำการใช้ยาจากเภสัชกร	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
5. ท่านทราบวัตถุประสงค์ของยาแต่ละตัวที่ท่านใช้	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
6. ท่านทราบวิธีการใช้ยา และ/ หรืออาการข้างเคียงของยาที่ได้รับ	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
7. ถ้าท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ยา ท่านจะปรึกษากับเภสัชกร	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
8. เวลาที่เภสัชกรให้กับท่านแต่ละครั้ง > 10 นาที	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
9. ท่านได้พบปะพูดคุยกับเภสัชกร > 2 ครั้ง/ สัปดาห์	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
10. ท่านต้องการที่จะให้เภสัชกรดูแลเรื่องการใช้ยาของท่านต่อไป	☐ ใช่	☐ ไม่ใช่

ภาคผนวก ค.

ตารางแสดงการปฏิบัติงานบริบาลผู้ใช้ยา

วันที่	การบริบาลที่ให้	เวลา	ชื่อผู้ป่วย/ เตียง
จันทร์	☐ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ☐ บันทึกเอกสาร เช่น ฐานข้อมูลผู้ป่วย, DTPL,PCP ☐ เข้าร่วมทีมการรักษา (round ward) ☐ ให้คำปรึกษาแก่ทีมการรักษา ☐ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ☐ ให้คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน		
อังคาร	☐ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ☐ บันทึกเอกสาร เช่น ฐานข้อมูลผู้ป่วย, DTPL,PCP ☐ เข้าร่วมทีมการรักษา (round ward) ☐ ให้คำปรึกษาแก่ทีมการรักษา ☐ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ☐ ให้คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน		
พุธ	☐ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ☐ บันทึกเอกสาร เช่น ฐานข้อมูลผู้ป่วย, DTPL,PCP ☐ เข้าร่วมทีมการรักษา (round ward) ☐ ให้คำปรึกษาแก่ทีมการรักษา ☐ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ☐ ให้คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน		
พฤหัส	☐ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ☐ บันทึกเอกสาร เช่น ฐานข้อมูลผู้ป่วย, DTPL,PCP ☐ เข้าร่วมทีมการรักษา (round ward) ☐ ให้คำปรึกษาแก่ทีมการรักษา ☐ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ☐ ให้คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน		
ศุกร์	☐ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ☐ บันทึกเอกสาร เช่น ฐานข้อมูลผู้ป่วย, DTPL,PCP ☐ เข้าร่วมทีมการรักษา (round ward) ☐ ให้คำปรึกษาแก่ทีมการรักษา ☐ ให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล ☐ ให้คำแนะนำผู้ป่วยก่อนกลับบ้าน		

ภาคผนวก ง.
คำอธิบายตำแหน่งงาน

งาน : บริบาลผู้ใช้ยา

ตำแหน่ง : เภสัชกรผู้ปฏิบัติงานบริบาลผู้ใช้ยา

คุณสมบัติ : เภสัชกรคลินิกหรือเภสัชกรที่ได้รับการฝึกอบรมให้สามารถปฏิบัติงานเภสัชกรรมคลินิก

สถานที่ปฏิบัติงาน : หอผู้ป่วยสามัญ อายุรกรรมหญิง และอายุรกรรมชาย

หน้าที่และความรับผิดชอบ :

1. สร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย โดยการเยี่ยมเยียนพูดคุยกับผู้ป่วย
2. บันทึกข้อมูลที่รวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ป่วย สัมภาษณ์ทีมการรักษา ชาร์ตผู้ป่วย ในแบบบันทึกที่ใช้ในงานบริบาล
3. ประเมินปัญหาเกี่ยวกับยาของผู้ป่วยเป็นระยะๆ เช่น เมื่อรับผู้ป่วยใหม่ และขณะที่ผู้ป่วยอยู่ในโรงพยาบาล 2 ครั้งต่อสัปดาห์
4. วางแผนการบริบาล เพื่อแก้ไขหรือป้องกันปัญหาที่พบ
5. ดำเนินการแก้ไขหรือป้องกันปัญหาการใช้ยาตามแผนการบริบาล
6. ติดตามแผนการบริบาลโดยใช้พารามิเตอร์ที่เหมาะสม
7. เข้าร่วมทีมการรักษาในวันทำการ เพื่อประสานงานและรับทราบปัญหาผู้ป่วย
8. ให้คำปรึกษาด้านยาแก่ทีมการรักษา โดยค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ
9. ให้คำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วยขณะอยู่ในโรงพยาบาล
10. ให้คำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วยแก่ผู้ป่วยกลับบ้าน เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถใช้ยาด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง ในกรณีที่ไม่สามารถให้คำแนะนำด้วยตนเอง ควรมีการส่งต่อข้อมูลการบริบาลแก่เภสัชกรที่ให้บริการจ่ายยาผู้ป่วย
11. จัดเก็บข้อมูลผู้ป่วยเพื่อใช้ในการติดตามเมื่อเป็นผู้ป่วยนอก หรือเพื่อความต่อเนื่องในการรักษา
12. ส่งมอบงานระหว่างเภสัชกร ในกรณีที่มีกิจธุระ

ซึ่งสามารถสรุปการปฏิบัติกิจกรรม ในงานบริบาลผู้ใช้ยา ดังนี้

ตารางการปฏิบัติกิจกรรม ในงานบริบาลผู้ใช้ยา

เวลา	การปฏิบัติกิจกรรม ในงานบริบาลผู้ใช้ยา
7.00-9.00 น.	การเข้าร่วมทีมการรักษากับทีมแพทย์ประจำบ้าน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย
9.00-12.00 น.	การเข้าร่วมทีมการรักษากับทีมแพทย์เฉพาะทาง การให้คำปรึกษาด้านยาแก่ทีมการรักษา การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย การให้คำแนะนำการใช้ยาแก่ผู้ป่วย
13.00-16.30 น.	การสร้างฐานข้อมูลผู้ป่วย การประเมินปัญหาเกี่ยวกับยา การวางแผนการบริบาล การติดตามแผนการบริบาล

ประวัติผู้เขียน

นางสาวกฤติกา กสิโรจน์ เกิดวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2512 ที่อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเภสัชศาสตรบัณฑิต จากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2535 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2537 ปัจจุบันรับราชการที่กลุ่มงานเภสัชกรรม โรงพยาบาลชุมพร